

УДК 378.147

Н.О. Федірко
м. Харків, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Метою сучасної педагогічної освіти у коледжах Британії виступає розширення кола міждисциплінарної підготовки спеціалістів (interdisciplinary connection). Структура навчальних програм дозволяє студентам здійснювати гнучку організацію процесу навчання. Студенту надається право вибору дисциплін для вивчення, а також можливість організації комплексного наукового дослідження, тобто готувати всебічно розвинутого спеціаліста не тільки за існуючими спеціальностями, але і за новими, поява яких обумовлена розвитком науки та вимогами шкільної практики.

Програми професійної підготовки сучасних викладачів різноманітні. Більшість з них включає міжпредметні «комбіновані курси», «центри відкриттів» міждисциплінарні програми. Важливе місце набувають такі дисципліни як «Педагогічна психологія та розвиток дитини», «Історія та філософія освіти», «Соціальні аспекти педагогіки», спрямованні на формування у студентів загального уявлення про педагогіку як науку та її прикладного застосування [3, с.124]. Одним із пріоритетних напрямків підготовки майбутнього педагога виступає інформаційна компетентність, яку британські науковці трактують як готовність студента до використання професійно – орієнтованих інформаційних технологій з метою постійного самовдосконалення [4, с.96]. Формування інформаційної компетентності повинно відбуватися із залученням активної самостійної діяльності студента, що неможливо здійснити за рахунок регламентованого аудиторного часу. У зв'язку з чим великого значення набуває самостійна робота студентів, яка зараз займає 50-60% учбового часу, і цей відсоток постійно збільшується за останні роки. На сучасному етапі Британські науковці виділяють такі задачі щодо організації самостійної роботи студентів:

- формування готовності студента керувати особистим процесом пізнання у системі «інформація - знання – інформація»;
- планування та розробка завдань для самостійної роботи студентів таким чином, щоб вони мали за мету креативний підхід до виконання, а не повторення та закріплення матеріалу лекцій;
- детальний відбір розділів з дисциплін, які забезпечують практичне спрямування та надають можливість виходу на дослідницьку діяльність;
- спеціалізоване методичне забезпечення самостійної роботи студентів завданнями з використанням інформаційних технологій;
- встановлення дружніх відносин між студентом та викладачем із залученням елементів e-Learning;
- розроблення постійного індивідуально – орієнтованого контролю за ходом виконання самостійної роботи студентів.

Виходячи з індивідуальних особливостей пізнання студентів та поставлених завдань Британські педагоги використовують такі **технології навчання**:

- персоналізоване навчання (Personal System Instruction);
- модульне навчання (Module Study);
- тьюторська система навчання (Tutorial Study);
- індивідуально – групове навчання.

Усі технології органічно пов'язані та взаємообумовлені і містять певну дидактичну систему. Розглянемо найпоширеніші методи організації самостійної роботи студентів в межах існуючих технологій. Слід зазначити, що в англійській педагогіці поняття «метод

навчання» включає: форму організації навчальної роботи, засіб передавання знань студентам, спосіб роботи викладача та студента. Іншими словами, поняття «метод», «форма», «прийом», «засіб навчання» не розрізняються і використовуються в еквівалентному значенні. Проте не можна стверджувати і про повну відсутність класифікації методів навчання у педагогіці, що дозволяє застосовувати їх у зв'язку з практикою та відповідно змістові [1, с.70].

Широкого розповсюдження в педагогічних коледжах Британії набуває **семінар дослідницького типу**. Така видозміна традиційного семінарського заняття спрямована на індивідуальну роботу студента на заняттях, а саме: постановка конкретних цілей дослідження; поетапне засвоєння матеріалу невеликими порціями; швидке та багаторазове відображення матеріалу; перехід від простого до складного; контроль засвоєння попередньої одиниці навчального матеріалу з боку викладача, як необхідна умова для переходу до наступної теми.

Метод проектів – сукупність послідовних дослідницьких, пошукових, проблемних методів. Передбачає певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, які дозволяють вирішувати певну проблему у ході самостійної роботи студентів з обов'язковою презентацією результатів [5, с. 47]. Цей метод дозволяє вирішувати завдання щодо формування та розвитку інтелектуальних здібностей, критичного та творчого мислення студента, впливає на формування індивідуальної позиції під час виконання запропонованих дослідницьких завдань.

Портфель студента - інструмент самооцінки власної дослідницької роботи студента, своєрідна рефлексія його самостійної діяльності. «Портфель» - комплект самостійних робіт студента, який збирає викладач з певного предмета. Він дає студенту завдання та складає анкети для експертної групи з метою об'єктивного оцінювання представленого «портфеля». Студент представляє усі завдання, які виконав під час самостійної роботи обов'язково пояснює мотивацію кожного зі своїх виборів, коментує результати, надає самооцінку власній роботі, аргументовано виправляє помилки. Презентація робіт відбувається на студентській конференції. Студент повинен порівняти свою оцінку з оцінкою викладача і групи експертів. Таким чином студент вчиться аналізувати та оцінювати свою роботу, бачити шляхи досягнення мети.

Аудіотьюторний метод – поєднує самостійне навчання студента з використанням технічних засобів (слайдів, відео, звукозаписів, комп'ютерів, та ін.) Урядом Великобританії розробляються щорічні освітні програми комп'ютеризації вищих навчальних закладів та коледжів. Вони передбачають не лише наявність комп'ютерної техніки, але й створення інформаційної мережі з метою дослідження та навчання.

Як показує практичний досвід використання вищезазначених методів організації самостійної роботи студентів у педагогічних коледжах Британії, обрані педагогами технології та методи сприяють розвитку мотивації студентів до засвоєння професійно-орієнтованих дисциплін шляхом залучення їх до самостійної дослідницької діяльності. Результативність самостійної роботи, безумовно, залежить від самого студента, його волі, наполегливості, здібностей, уміння самостійно працювати, але, завдання кожного викладача створити сприятливі умови для реалізації можливостей кожної особистості. Педагогічні новаторства розвинених країн Європи можуть становити певний інтерес для викладачів коледжів України в контексті вимог Болонського процесу.

Література:

1. Бугрій О. Активізація навчального процесу в зарубіжній вищій школі//Вища школа – 2008.- №5
2. Zimpher N.L., Reiger S.R Mentoring teachers: what are the issues? // Theory into Practice. 2003. 27 (3). 192 p.
3. Veenman S. Perceived of beginning teachers // Rev. of Educational Research. 1984. Vol. 54. № 2. 143 p.
4. Vonk J. H. C., Schras G.A. From Beginning to experienced teacher: a study of professional development of teacher during their first four years of service // European J. of Teacher Education. Volume . 10. № 1. 1987. 126 p. 5 P. Kulesz . Transparent Teaching. Pedagogy for Success. // Theory into Practice .2003. 30 (6). 146 p.

Розглядаються завдання та методи самостійної роботи студентів педагогічних коледжів Великобританії: аудіотьюторіали, дослідницькі семінари, «портфель» студента та метод проектів, їх роль у підготовці майбутніх вчителів.

Ключові слова: *технології навчання, методи навчання, тьюторіали, дослідницькі семінари, проекти.*

Рассматриваются задания и методы самостоятельной работы студентов в педагогических колледжах Великобритании: аудиотьюториалы, исследовательские семинары, портфель студента и метод проектов, их роль в подготовке будущих учителей.

Methods and tasks of student`s individual work are studied such as audio tutorials, research seminars, student`s portfolio, project work and how to use them in preparing future teachers in British pedagogical colleges.